

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ, Ι

Τρία ποιήματα ἀπαγγέλλει ὁ ἴδιος ὁ Ποιητής.

Ἐπιμέλεια καὶ ἀνάγνωσις

Γ. ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗΣ

Πλευρά Α'

Ο ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ απαγγέλλει :

I. Ο ΤΑΦΟΣ

- α. Ήσυχια και σιγαλά
β. Τὸ ταξίδι πὸς σὲ πάει ὁ μαῦρος καβαλάρης

II. ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

Ἡ Ἀνατολή

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗΣ διαβάζει :

I. Η ΛΣΑΛΕΥΤΗ ΖΩΗ

- α. Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν ΛΕΚΡΑΙΟ
β. » » τὴν ΕΚΑΤΟ ΦΩΝΕΣ
γ. Ἐπίλογος ἀπὸ τὴν ΛΣΑΛΕΥΤΗ ΖΩΗ

II. Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ Η ΜΟΝΑΞΙΑ

Ὁ Σάτυρος ἢ τὸ γυμνὸ τραγοῦδι

Πλευρά Β'

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗΣ διαβάζει :

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ

- α. Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ
β. » » τὸν ΠΡΟΦΗΤΙΚΟ
γ. » » τὸ ΒΙΟΛΙ

Ἐπιμέλεια κειμένων: Γ. Κατσιμπάλης

Ἐκδοσις σὲ συνεργασία μὲ τὸ «Ἴδρυμα Κωστῆ Παλαμά»

Ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς γεννήθηκε στὴν Πάτρα, στίς 13 Ἰανουαρίου 1859. Οἱ γονεῖς του κατάγονταν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, ὅπου ἡ γενιὰ τῶν Παλαμάδων φανερώ-
νεται στίς ἀρχές τοῦ 17ου αἰώνα. Ἐπτά χρονῶν μένει ὄρφανός κι' ἀπὸ πατέρα
κι' ἀπὸ μητέρα καὶ τὸν ἀναλαμβάνει ὁ θεῖος του Δημήτριος Παλαμᾶς, ἐγκατα-
στημένος στὸ Μεσολόγγι.

Στὸ Μεσολόγγι ἔμεινε ὁ Παλαμᾶς ἀπὸ τὰ 1867 ὡς τὰ 1875. Ἐκεῖ, στὴν ἱερῆ
πόλιν τῆς Ἐξόδου, πού στάθηκε ἡ λυρική κοιτίδα τῆς ποί-
ησής του, ὁ Παλαμᾶς ἄκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα,
γράφοντας καὶ ἀμέτρητους στίχους, κυρίως αἰσθηματι-
κούς.

Στὰ 1876 ἦρθε ὁ Παλαμᾶς στὴν Ἀθήνα καὶ γράφτηκε
στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου. Μὰ γρήγορα κα-
τάλαβε πὼς δὲν ἐπρόκειτο ποτὲ νὰ φτάσει ὡς τὸ τέλος
τῶν σπουδῶν του. Ἦδη τὸν εἶχε ἀποροφήσει ἡ ποίηση
καὶ ἡ λογοτεχνία. Διαβάζει μὲ πάθος τοὺς Ἑλληνες καὶ
Γάλλους ποιητὲς τῆς ἐποχῆς του. Ὁ Μπαίρον, ὁ Οὐγκώ,
ὁ Βαλαωρίτης ἀλλὰ καὶ οἱ ρομαντικοὶ ποιητὲς τῆς λόγιας
παράδοσης, εἶναι οἱ πρῶτες μεγάλες ποιητικὲς του ἀγάπες.
Προικισμένος μὲ φιλέρενο πνεῦμα, μεγάλη φαντασία καὶ
ὀξύτατη κριτικὴ διαίσθηση, ἀπληστος γιὰ κάθε εἶδους
γνώση, δίνεται στὴν πνευματικὴ κίνηση τῆς ἐποχῆς του
καὶ ξεχωριστὰ ἀρχίζει νὰ ἔλκεται ἀπὸ τὴν «ἀποφώσκουσα»
τότε δημοτικιστικὴ Ἰδέα. Συγχρόνως, ἀσχολεῖται δραστή-
ρια μὲ τὴ δημοσιογραφία καὶ γίνεται συντάκτης τῶν κυ-
ριωτέρων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν τῆς ἐποχῆς του. Γρή-
γορα ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλους τοὺς νέους λογοτέχνες τῆς ἐπο-
χῆς του. Τ' ὄνομά του, τὸ ποιητικὸ του ταλέντο, ἡ πνευ-
ματικὴ του προσωπικότητα συζητιοῦνται μὲ πάθος σὲ
ὅλους τοὺς κύκλους.

Στὰ 1879 γίνεται τακτικὸς συντάκτης τῆς σατιρικῆς ἐφη-
μερίδας «Ραμπαγᾶς», καὶ στὰ 1880 τῆς ἐφημερίδας «Μὴ
Χάνεσαι» τοῦ Γαβριηλίδου, κι' ἐπειτα στὴν «Ἀκρόπολη» τοῦ
ἴδιου. Στὰ 1882 ἐγκατασταίνεται μόνιμα στὴν Ἀθήνα καὶ
συνεργάζεται μὲ τὴν «Ἐφημερίδα» τοῦ Κορομηλῆ καὶ μὲ
τὸ περιοδικὸ «Ἐστία». Σ' ἔλα αὐτὰ τὰ ἔντυπα, τότε μὲ
τ' ὄνομά του, πότε μὲ τὰ ψευδῆ ὄνομα «Κώστας», «Διαγό-
ρας», «Ὀνολουλοῦ», «Φλόρα Μυράμπελου» δημοσιεύει λυ-
ρικά καὶ σατιρικά ποιήματα, χρονογραφήματα, ταξιδιωτι-
κὲς ἐντυπώσεις, διηγήματα, καλλιτεχνικὰ καὶ κριτικὰ ση-
μειώματα. Εἶναι πολυγράφος, πολὺπλευρος καὶ ἐνημερωμένος ὅσο κανένας τῆς
ἐποχῆς του. Καὶ γρήγορα ἀναδεικνύεται σὰν ὁ πῶς μαχητικὸς δημοτικιστὴς.

Στὰ 1886 τυπώνει τὴν πρώτη ποιητικὴ συλλογὴ του «Τραγοῦδι τῆς Πατρί-
δος μου» καὶ παντρεῖται μὲ τὴ μεσολογγιτοπούλα Μαρία Βάλβη. Μὲ τὴ Μαρία
ἀπέκτησε τρία παιδιά, τὴ Ναυσικά, τὸ Λεάνδρου καὶ τὸν Ἄλκη, πού πέθανε πέντε
χρονῶν. Ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Ἄλκη βγήκε τὸ ἀριστοτεχνικὸ ἔλεγχο «Ὁ
Τάφος». Στὰ 1879 διορίζεται Γραμματέας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, ὅπου ἀρ-
γότερα προήχθη σὲ Γενικό. Στὰ 1928 βγήκε ἀπὸ τὴν Ἱπηρεσίαν τοῦ Πανεπιστη-
μίου μὲ πολλὰς τιμητικὰς διακρίσεις.

Στὰ 1915 τοῦ δόθηκε τὸ «Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν». Τιμήθηκε μὲ
τὸν Ἀργυρῶν Σταυρὸν Ἱπποτῶν Τάγματος τοῦ Σωτήρος καὶ στὰ 1926 ὤφηξε
ἰδρυτικὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὅπου τὸ 1930 ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς.
Ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς πέθανε στίς 27 Φεβρουαρίου 1943, σὲ μιὰ ἀπὸ τίς πῶς κρί-
σιμες ὥρες τῆς κατοχῆς. Ἡ κηδεῖα του — 28 Φεβρουαρίου — ἔμεινε ἱστορικὴ στὰ
χρονικά τῆς ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Μπροστὰ στὸν κατακτητὴ χιλιᾶδες

λαοῦ πλημμύρισαν τὸ Ἀ' Νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν καὶ συν-
όδεψαν τὸ σκήνωμά του ὡς τὴν τελευταία του κατοικία,
τραγουδώντας τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο.

Τὸ μακρότερο διάστημα τῆς ἀδιατάρακτης, ἐξωτερικά,
ζωῆς του ὁ Παλαμᾶς τὸ ἔζησε στὸ ἱστορικὸ πιά σπῆτι
τῆς ὁδοῦ Ἀσκληπιοῦ 3, στὸ «κελλί» του, ὅπως ὁ ἴδιος
ποιητικὰ τὸ ἀποκαλοῦσε. Τὰ τελευταῖα ὀκτὼ χρόνια τὰ
ἔζησε στὴν ὁδὸ Περιάνδρου 5. Ἀλλὰ στὸ «κελλί» του ἐδη-
μιούργησε τὸ μεγάλο του καὶ πολὺτομο ποιητικὸ καὶ πε-
ζογραφικὸ ἔργο, πού ἡ κριτικὴ τὸ ἔχει ταυτίσει μὲ τὴν
ἀναγέννηση τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, τὴν ἀνάπλαση
τῆς λαϊκῆς γλώσσας καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς πνευμα-
τικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδας. Ποιητὴς ἐθνικός καὶ πανανθρώ-
πινος, ὤψωσε τὸν ὀρμητικὸ λυρισμὸ του ὡς τὴ σφαῖρα τῶν
φιλοσοφικῶν ὁραμάτων καὶ τῶν ἱστορικῶν ἀναπολήσεων
τῆς Φυλῆς. Ἐπικολυρικός καὶ δραματικός, μεταμόρφωσε
τὴ δημοτικὴ γλῶσσα σὲ μιὰ πολυόργανη ὀρχήστρα καὶ
πλούτισε τὴν ποίηση μὲ ἀμέτρητες καινούριες «μορφές
τεχνικῆς τοῦ στίχου». Τὸ ἔργο του εἶναι ἡ πῶς πλούσια
καὶ ἡ πῶς κατορθωμένη ποιητικὰ καὶ γλωσσικὰ ἔκφραση
ἄλλων τῶν παλμῶν καὶ τῶν καμῶν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς.
Ἡ ποίηση τοῦ Παλαμά εἶναι ἡ ἀποθέωση τοῦ Λόγου.
Τὸ ποιητικὸ του ἔργο ἀποτελεῖται ἀπὸ εἴκοσι τόμους, καὶ
τὸ πεζογραφικὸ του (διήγημα, θέατρο, κριτικὴ) ἀπὸ ἄλλους
εἴκοσι. Ἀπὸ τὴν ποιητικὴ του δημιουργία ξεχωρίζουν οἱ
συλλογές «Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι» (1897), «Ὁ Τάφος»
(1898), «Ἡ Ἀσάλευτη Ζωὴ» (1904), «Ὁ Δωδεκάλογος
τοῦ Γύφτου» (1907), «Ἡ Φλογέρα τοῦ Βασιλιά» (1910),
«Οἱ Καημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσας» (1912), «Ἡ Πολιτεία
καὶ ἡ Μοναξία» (1912), «Βωμοὶ» (1915), «Τὰ Παράκαι-
ρα» (1919), «Τὰ Δεκατετράστιχα» (1919), «Οἱ Πεντασύλ-
λαβοὶ» (1925), «Δεῖλοι καὶ σκληροὶ στίχοι» (1928). Ἀπὸ
τὴν πεζογραφία του, τὸ θεατρικὸ ἔργο «Τρισεύγενη» (1903),
τὰ διηγήματα «Θάνατος Παλληκαριοῦ» (1901) καὶ «Διηγήματα» (1920) καὶ οἱ
τόμοι τῶν κριτικῶν του μελετῶν «Γράμματα», 2 τόμοι (1904 καὶ 1907), «Τὰ
Πρῶτα Κριτικά» (1913), «Πεζοὶ Δρόμοι», 2 τόμοι, (1928) κ.ἄ.

Τὸ ἀπέραντο ἔργο τοῦ Κωστῆ Παλαμά, συγκεντρωμένον καὶ ταχτοποιημένον ἀπὸ
τὸν ἐρευνητὴ καὶ βιβλιογράφου Γ. Κ. Κατσιμπάλου, ἀρχισε νὰ ἐκδίδεται μὲ τὴ
μορφή τῶν «Ἀπάντων», σὲ σειρά μεγάλων ὁμοιομόρφων τόμων, ὑπὸ τὴν εὐθύνη
καὶ ἐπίβλεψη τοῦ Ἰδρύματος Κωστῆ Παλαμά πού συνστήθη ἀπὸ τὸ Κράτος
στὰ 1960. Ἦδη ἔχουν ἐκδοθεῖ ἔξι τόμοι. Τὸ ὅλο ἔργο ὑπολογίζεται ὅτι θὰ φτάσει
τοὺς δεκαπέντε τόμους.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ

Ὁ Παλαμᾶς στὰ 1907.